

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

na zdejší škole co řídící a posledních 11 roků také rabín, odebral se na zajisté zaslužilý odpočinek.

Bohužel stačily peněžité prostředky žid. obce jen do té míry, že tato nemohla svému zaslužilému učiteli a rabínovi většího výslužného poskytnouti nežli 400 Kč, čímž se odcházející uspokojil, jakkoliv měl písemnou smlouvu na doživotní zaopatření.

Avšak i této skrovné pense se po pěti letech z důvodů velkomyslné piety vzdal.

Marek Neumann se nar. v Ratišovicích u Příbrami jako syn pobožných rodičů, otec Šalamoun byl obchodníkem. V Březnicích navštěvoval českou veřejnou obecnou školu, přešel odtud na utrakvistickou reálku a studoval pak v Praze na malostranském německém gymnasiu. Zde absolvoval německý učitelský ústav v Karmelitské ulici, kde se podrobil zkoušce maturitní. Pak vyučoval jako hofmistr a soukromý učitel, složil 1875 zkoušku učitelskou a nastoupil z čtyř mu nabízených míst (Klatovy, Beroun, Stránčice a V.) místo ve V., kde se mu budova školní a její zařazení nejlépe zamlouvala. K jeho nahoře vyličenému působení budiž ještě poukázáno na jeho činnost jako rabín, která funkce mu byla přidělena v r. 1894. Od r. 1873, kdy krajský rabín Schiffmann se do Prahy přestěhoval, nebylo to místo obsazeno. I tento úřad zastával M. Neumann na základě svých hlubokých vědomostí i na poli hebrejském svědomitě, jeho kázání svědčila i o jeho vlohách řečnických, byla duchaplná a poutavě podána. I v Praze přes svůj vysoký věk účastnil se nábožensko-hebrejsko-výchovného života a podpíral tuto činnost svou přednáškami veřejnými i kázáním v modlitebně v Praze VII. S prof. drem Adlerem vydal hebrejskou čítanku a právě teď dokončuje dějiny žid. pro žáky obecných a měšťanských škol.

Z učitelů, kteří působili na žid. škole za jeho ředitelství, uvádíme následující: Stein, Sladký (1882 až 1884, vstoupil do služeb železničních a žije v Praze ve výslužbě jako vrchní inspektor), Guth (zemř. 1884) a Heřman Stern.

Když po zrušení žid. školy (1905) a odchodem rabína M. Neumanna z důvodů zdravotních nastala zeslabením obce nutná reorganizace, byl ustanoven 2. učitel Edvard Lieben, který zastával funkci kantora, i za rabína a učitele náboženství na veřejných školách ve V. a okresu. Zastával úřad svůj dle všech sil svých a hleděl zachrániti Židovstvu mládež v tradicích otců. Když se v r. 1916 přestěhoval do Prahy, stal se jeho nástupcem Karel Freud, který zde v těchže funkcích jako jeho předchůdce od r. 1916 do r. 1927 a v témž směru byl činným. Žel, že se mu tehdy nepodařilo zameziti, když obec dala dláždití náhrobními kameny obřadní síň na hřbitově! V r. 1927 se rabín Freud vrátil do svého dřívějšího působiště Pelhřimova. 25. července toho roku nastoupil na jeho místo Jindřich Pick (nar. 1862 v Přestavlkách u Chrudimi). Maturoval na gymnasiu v Chrudimi a studoval filosofii v Praze a ve Vídni. 42 let byl rabínem v různých obcích žid., kde zavedl české úřadování v matrikách. Ve V. působil jen krátkou dobu, onemocněl a v r. 1929 zemřel. V době nemoci a po jeho úmrtí zastupoval ho syn Arnold Pick, který zemřel v Praze v srpnu 1933. Od 1. října 1932 je funkcionářem žid. obce náb. Viktor Tausig.

Řídící učitel Neumann bydlel ve zvýšeném přízemku školní budovy, kde se nalézala a ještě nalézá kancelář žid. obce náb. Po odchodu rabína Liebena byl byt pronajat soukromým stranám a pro rabína z bývalých místností přestavěn byt v I. patře. Školní knihovna,

kteřá pozůstávala asi z 300 svazků, nebyla po několik desetiletí doplňována. Po zrušení školy knihy se nalézaly v takovém zbědovaném stavu, že většina se i z hygienických důvodů k další potřebě nehodila; zbytek byl rozdělen a věnován zčásti chlapeckému sirotčinci žid. v Praze, zčásti žid. feriálnímu osadám v Lubně u Rakovníka.

Význačnější žáci bývalé školy židovské ve Voticích.

Lékaři: MUDr. Arnstein Edvard (Teplice-Šanov), generální štábní lékař Arnstein Bohumil (Praha), Flusser Emil (Č. Budějovice), Gans Hynek (Trnovany-Teplice), Klein Vilém (Praha), Kohn Hugo (Votice), Lüftschitz Viktor (Humpolec), pluk. lékař Pollak Josef z Tožic (Praha), Robitschek Emil z Otradovic (Stará Role), Karel Roubíček z Postupic (Praha).

Právníci: Dr. Arnstein Leopold (Karlovy Vary), Ganz Karel (Videň), Plohn Karel (Praha), Reinisch Hynek (Praha), Stümmer Ludvík, předseda senátu vrch. zem. soudu v Praze.

Pojišťovny a banky: Ředitel dr. Bondy Karel, Riunione Adr. di Sicurtà v Praze, Berger Josef, prokurista Prům. banky v Praze, inspektor Rosenzweig Rudolf, Länderbanka, a prokurista Košerák Max, tamtéž (Praha), řed. Otto Gratum, pojišťovna „Lloyd“, Praha, a Rudolf Eisenstein, nám. řed. Komerční banky v. v. (Praha).

Žurnalisté: Reinisch Leopold (Praha), Horn Gustav (Praha).

Spisovatelé: Dr. Klein Vilém (Praha), Dr. Flusser E. (Budějovice).

Inženýři: Arnstein Gustav (Videň), Fischer Hynek, přednosta železn. dílen v Chomutově (Praha), Fischer Rudolf, Pole Josef ze Semtína, Glanz Leop. (Praha), Theiner Lev (Praha XII.), Theiner Emil (Palestina), železn. rada Budlovský (Praha), železn. rada Schlesinger Sigmund (Videň), inž. Straka K. (Tovačov), a Bondy M. (Praha).

Státní úředníci: Vládní rada Fischer Julius (Bratislava).

Učitelé: Fuchs Marek (Videň), Gans Jindřich (Videň), Kahn Adolf (Teplice-Šanov), Kollmann Ludvík (Praha), správce žid. pohřebního bratrstva.

Továrníci: Dr. Arnstein Hugo (Videň), Arnstein Viktor (Unhošť), Berger Adolf (Votice), Eisenstein Alfred (Pečky n. dr.), inž. Eisenstein Rud. (Praha-Vysočany), Frankl Karel (vystěhoval se po vyučení 1889 do Chicaga, maj. slevárny), Metzker Josef (Praha), Neumann Hynek (E. Roedl, Praha XII.), Orlík Mořic (Žižkov), Pollak Emil (firma „Ruka“, Praha VIII.), Spitz-Weilová Emma (Praha I.).

Velkoobchodníci a obchodníci: Arnstein Josef Efr., Votice-Budějovice, Arnstein Hynek a Adolf (Kolín-Praha, N. Eisler), Arnstein Emil (Bologna), Arnstein Hugo (Terst), Arnstein Josef, šéf firmy Kröner-Witrowsky (Praha), Arnstein Karel (Videň), Berger Jindřich (Příbram), Berger Samuel (Videň), Epstein Emanuel (Praha), Eisenstein Leopold a Mořic (Praha I.), Fischer Rud. z Tvoršovic (Praha), Freund Jakob (Praha-Karlín), Freund Josef (Praha), Freund Josef (Videň), Freund Julius (Videň), Fuchs Max (Praha), Ganz Adolf (Plzeň), Ganz Ludvík (Praha), Herman Josef a Lev z Janovic (Praha), Jedlinský Eman. (Zásmuky-Praha), Klein Vítězslav (Štáhlavy-Plzeň), Mautner Jindřich (Jičín), Neumann Alfred (Praha), ředitel Richard Neumann a jiní, jichž bydlíště pisatelé této práce nejsou známa.